

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioan. Petri Maffei, Bergomatis, E Societate Iesv,
Historiarvm Indicarvm Libri XVI.**

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Cosmvs Tvrrianvs Antonio Qvadrio Indiae Provinciae Pro Societate Iesv
Praeposito.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11473

uium sanguinis, quo sanè grauius acerbèque vexabar. Sed eas omnes difficultates, Christianorum erga nos studium caritasque compensabat egregia: cùm & hospitij commorationisque nostræ mercedem cōstanter ac benignè respicerent: & abeuntes, viatico omnibulque rebus necessariis liberaliter instructos vberissimo fletu prosequeretur: &, quod longè admirabilius est, impressa à nobis humi vestigia ipsa, obstupentibus rei nouitate ac miraculo qui mecum aderant Lusitanis, oscularentur. Verùm, ne longior sim, modum epistolæ, si vnum addidero, ex quo facile iudicare possitis, quanta sit Iaponicæ gentis ac nominis ad humanitatè religionemque propensio. Cùm fessus è via, morboque parè confectus in quodam barbarorum oppido substitissem, tamen nullum erat desiderium cibi, tamen ne planè deficerem, oryzam reformidans, putridaque piscium salsamenta, (hæc enim incolarum cibaria sunt) mihi qui oua coëmeret, is autem mihi mox oua cum ipsis nummulis retulit. Causam quærenti respōdit, Barbaros oua, quod dies ille festus ipsorum esset, vendere noluisse: quod ægroto quærentur, dono dedisse. Denique Bungum ægre peruenimus, ibi quam à Cosmo ac Sociis amantissimè acceptus, humanissimeque tractatus, vix tamen adhuc è diuturna ægrotatione conualui. Vos clementissimum IESVM obsecrate fratres, vt mihi ad se perfectè colendum vires animumque suppeditec, Bungo, Kalen. Octobris, 1561.

COSMVS TURRIANVS ANTONIO
 QUADRIO INDIAE PROVINCIÆ PRO
 Societate IESV Præposito.

Læti rerum Indicarum euentus: quos ex litteris à vobis publicè scriptis hoc anno cognouimus, cùm eiusmodi visi sunt, propter quos ingentes immortalis Deo gratias ageremus, tum etiam nos monuere, vt Iaponicas res (quæ nunquam antehac meliore loco fuerunt) vicissim perscriberemus ad vos. Primum igitur de regionis ipsius natura nonnulla, (tametsi multa iam in eam sententiam scripta sunt) tum verò felicem, hoc anno præsertim, Christianæ religionis progressum ad eius gloriam, qui bonorum omnium est autor, hac epistola persequar.

Iaponis insula, eodem climate quo Hispania, continetur.

ur: terræ atque arborum fructus varij, & plerique Hispani-
nicis non abfimiles: multæ etiam argenti fodinæ cernun-
tur. Gens admodum bellicosa, & in retinenda omni studio
dignitate proximè ad Romanos veteres illos accedit, præ-
cipuumque est apud eos idolū honoris, & ob id ipsum bel-
la sæpe mouentur, multi partim occiduntur, partim etiam
ignominia vitandæ causâ mortem vltro sibi met inferunt.
eadem est causâ, cur parentes reuereantur, amicis fidem
præstent, scelera flagitiaque vt furta, adulteria, aliâque eius-
modi refugiant.

Publica administratio est triplex. Principem omniū te-
net locum supremus religionum antistes, cuius decretis ac
scitis omnia publica priuatâque sacra subiecta sunt. Nascē-
tes præterea Bonziorum scilicet nullam existimationem vel
autoritatem obtinent, nisi eas idem suo diplomate ac te-
stimonio comprobauerit. Tundos etiam (qui velut episco-
pi sunt) tametsi eorum nominatio, quæ dicitur, quibusdâ
in locis pænes Regulos sit, confirmat tamen & creat ipse:
qui deinde magno apud summos infimosque in honore
sunt, & sacerdotia conferunt. Iam verò priuilegia quo-
que & immunitates à profanis muneribus ab illo petun-
tur. Nam quæ leuiora sunt, vt carnis gustatus religiosis die-
bus cum ad idolorum delubra vulgo peregrinantur, aliâque
similia, eorum potestas penes Tundos est. Porro sacerdos
hic maximus, tametsi apud Sinas ab eruditione ac sapien-
tia: apud Iaponios tamen vel à stirpe, vel à nobilitate, & pe-
cunia legitur: latè admodum imperat, magnisque vecti-
galibus fruitur, & cum profanis regibus sæpe certat. At-
que hæc de religione, sacrisque. Cetera gubernatio bi-
fariam diuiditur. præfecti duo summa cum potestate sunt:
quorum alter honoribus præest, alter iudiciorum & caul-
sarum cognitiones exercet. Honoris præfectus, quem vo-
cant Vò, stirpis successionem delectus, in Deorum numero
colitur. Hunc terram pede contingere religio est: si tetige-
rit, magistratu depellitur. domesticis finibus nunquam e-
greditur, nec temere sese in conspectum dat. intra ædium
suarum septa vel lectica gestatur, vel soccis ligneis ambu-
lat spithamam altis. In sella ferè quiescit, ex altera parte
pugionem habens, ex altera verò arcum ac sagittas. inti-
ma tunica vitur nigra, extima autem rubra, quæ tenui
ferico, ceu velo quodam, obducitur. pileum gerit in ca-
pite

*Iaponia
regionis
natura.*

*Iaponij
supremū
habent
suarum
religionū
antistitē
vnum.*

*Honoris
præfectus
in deorū
numero
colitur.*

pitependentibus vitis, ad instar pontificalis tiaræ: fron-
 tem habet rubro candidoque colore depictam, & fictili-
 bus ad cibum vitur patinis. Eiusdem vnus in toto Iapone
 iudicium est, quo quisque honoris titulo sit decorandus.
 multi enim dignitatis gradus ac discrimina sunt, eaque
 certis characteribus dignoscuntur, quibus in obsignandis
 epistolis vti mos est: jique pro varietate graduum subinde
 mutantur. Regem quidem hunc Bungi, ex quo die in hunc
 urbem migrauimus, eiusmodi honorum vocabula quater
 & tricies iam mutasse animaduertimus. Habent autē dy-
 nastæ omnes, regni que proceres, suos quisque apud Vō pro-
 curatores: & quia natio est laudis ac dignitatis mirum in
 modum appetens, ad ineundam ipsius gratiam pretiosis
 inter se muneribus certant: quibus ille adeo crescit, (cum
 ceteroqui fundos ac vectigalia nulla possideat) vt hac vna
 ditatus præda, Iaponiorum pænè omnium pecuniosissimus
 habeatur. & quamuis tanto in honore sit, tribus tamen de
 causis eo dignitatis gradu deiecit: Si pede contingat
 solum, vt diximus: si quempiam occidat: denique si pacis
 & otij inimicus euaserit: nunquam tamen idcirco capite
 plectitur. Restat extremus iudiciorum præfectus nomi-
 ne Quingue, præcipuis administris duobus, quorum v-
 num Enge, Goxum alterum appellant. is cum reliquæ iu-
 risdictioni, tum etiam bellis præest indicendis, quæ ipse iu-
 sta esse decreuerit, itémque sedandis: nec non puniendis
 iis, qui in regno seditionem excitauerint: quas ad res re-
 gulorum opera atque opibus vitur, quorum nisi parue-
 rint, bona proscripita finitimis ciuitatibus addicit. Hæc
 sunt magistratus huiusce iura, & imperium, cui tamen non
 omnino obediunt proceres, quod ferè armis ac vi ma-
 gis quam iure certatur. Quod ad reliqua pertinet, Iapo-
 nij regibus quisque suis in profano foro, in sacro secta-
 rum principibus ac Tundis obtemperant. Ex sectæ (quod
 iam antea scripsimus) circiter duodecim sunt: quæ li-
 cèt inter se cultu ac superstitionibus differant, omnes ta-
 men in tollenda animorum immortalitate consentiunt. &
 quamuis plebi varia DEORVM nomina ad adorandum
 proponunt, ipsi tamen apud se nihil esse præter ortum &
 interitum existimant: aiuntque homines, bruta animan-
 tia, plantas, redire omnia quendam in locum, vnde pro-
 fecta sunt. ad cuius opinionis prauitatem penitus imisen-
 sibus

*Præse-
 ctus iu-
 dicatorū.*

*Iapeni
 regibus
 in profa-
 no foro;
 in sacro
 sectarum
 principi-
 bus pa-
 rent.*

sibus inculcandam, paratas habent commentationes circiter bis mille & quingentas. quas ubi quis diuturna cogitatione animo impresserit: omni religione solutus, prorsus in illa cœcitate ac tenebris conquiescit. nonnullas attingam, ut genus videas. percontare (inquiunt) caput hominis abscissum à trunco, tu quis es? audiemus quid respondeat. illa est etiam: eundem ventum pro corporum diuersitate quæ offenderit, varios edere sonitus. denique statuunt, quod è nihilo existit, in nihilum reuerti, esseq; tres hominis animas: quæ ordine alia post aliã deinceps corpus & ingrediuntur & deserant. illud vnum interesse, quod quæ prima ingressa est, postrema discedat. Has autem ineptias in arcanis habent, venduntque carissimè.

In iis qui homines doctrinæ laude illustres in deorum numero venerantur, sunt qui quædam colant nomine Xacã, quem aiunt Regis filiũ in primis eruditum fuisse: is praua dogmata posteris scripta reliquit permulta. Itaque librum eius, quem Foquequium vocat, pariter veneratur, negatq; sine eius voluminis ope quenquam posse seruari: eiusdem beneficio ipsas quoq; herbas & ligna beatitudinem esse adeptura. Omnis autè illius libri doctrina eò refertur, ut persuadeat nihil esse, ex quo omnium esse pendeat.

Qui Solem ac Lunam adorant, delubrum habent etiam nomine Denix, cuius imaginem pingunt tricipitem, quam Solis ac Lunæ & elementorum esse virtutem affirmant. Idem offerentem subinde sese dæmonis speciem, ita ut eam clarè conspiciant, multis illque admodum præiosis sacrificiis venerantur. Hominum genus in primis veneficum, & Christianæ religionis inimicum. Delubrum est aliud Quanonis, quem Amida filium fuisse perhibent. hunc pauci colunt, sed eam superstitionem magni faciunt, precèsq; assiduè recitant.

Nam de ceteris, qui commentationibus vacant, iam antè diximus, quorum maior est numerus. Venio ad res Christianas, quæ mihi nunquam æquè bene ac nunc, ex quo Iaponem attingimus, habere sunt visæ. Nam antehac, bellis ac seditionibus provincialium impediēbamur, non modò ne religionem latius propagare, sed ne parra quidem conseruare possemus. Hoc autem anno Bungi rex amicus noster ita feliciter cum hostibus dimicauit, ut propemodum debellauerit, quare ipsius victoriam tantum est otium conse-

Ineptia
sectarum
Iaponi-
carum.

Xaca pra-
ua dog-
mata.

Delubrum
Denix.

Delubrum
Quanonis.

Sex omnino Socij in Iapone.

Christianorum loca.

1. Būgā.

consecutum, ut ingens planè porta Euangelio patefacta esse videatur. Versamur autem in Iapone non plus lex in uniuersum è Societate nostra variis locis atque prouinciis. Primum est hoc Bungi domicilium, quæ vrbs ab ipso Rege incolitur, posita ad Septentrionem gradibus tribus & triginta & semis, quæ tota pars insulæ in arcticum verges polum, cum multos iam habeat Christianos, eosque constantes, tum iis augetur in dies; in quibus litterati nonnulli sunt ex ordine commentantium, qui se inuicem ad Christum alliciunt, de quibus ex aliis litteris plura cognosces.

2. Cutame.

Alter Christianorum locus est Cutame in agro Bungenfi, ab vrbe Bungo circiter septem & viginti millia passuum. Christiani sunt ibi amplius ducenti, quorum vnus ære suo egregium templum exstruxit, & aliquem è nostris efflagitat: sed quo minus ei concedatur, Sociorū in his locis paucitas facit.

3. Firandum.

In Firando insula tertia ecclesia est, quam septem octo-ve loca Christianorum efficiunt. sita est autem hæc insula ex altera parte Iaponis ad occidentem, ab vrbe Bungo passuum ad ceterum & quinquaginta millia: Christiani bis mille censentur: à quibus colendis iuuandisque nos annis superioribus bella intercluserunt. Sed iam Firandi Rex ab hoc Bungenfi deuictus, stipendiarius ipsius est factus, eritque posthac nobis tutus ad eam insulam aditus. ac mense Iulio proximo inuisit eam ecclesiam Aloisius Almeida, multæque ad Christi cultum ibi præclare constituit, quæ Aloisij ipsius litteris ad vos perscribentur.

4. Facata.

Accedit Facata vrbs in primis opulenta, & mercatoribus celebris. distat à Firando circiter septuaginta millia passuum. templum est ibi, Christianiq; permulti. horum vnus aliud quoque se templum ædificaturum promisit. Ibidem ex itinere Almeida paucis diebus baptizauit incolas amplius sexaginta, multo etiam plures baptizaturus in reditu, nisi repente in morbum incidisset.

5. Cāgoxima.

Quintum obtinet locū Cāgoxima oppidum, quò primū in Iaponē veniens Frāciscus Xauerius appulit, ibiq; primū Iaponij Christiani fieri cæpti sunt. posita est autem ea regio in meridiē ad alterā procurrētis insulæ cuspidē, gradibus vno & triginta, ab vrbe Būgo passuum ferè ducēta millia: quam item ecclesiam nuper Almeida lastrauit.

Neque

Neque verò Amangutium omitrendum est. ea vrbs magnis ad Septemtrionem spectat, abestque Bungo passuū cētum & quinquaginta millia. ea vinea quo minùs annis superioribus inuiseretur colereturque, bella prohibuerunt: quamquò pacatis iam rebus, ex Christianorū litteris (quibus ad copiosam messem in ea loca inuitamur) didicimus constanter eos in fide persistere.

Sequitur Meacensis ecclesia, ad alteram huius insule cuspidem. Ex iis locis cū primarius quidam Bonzius mihi per litteras demonstrasset, magno se desiderio teneri legis diuinæ cognoscendæ, sed confecta iam aetate ad me venire non posse, orare se, vt si mihi minùs eò proficisci liceret, quempiam alium mittere: Gaspari Vilela Meacū rei Christianæ causa proficiscenti mandata cum litteris ad hominem dedi: sed eum Gaspar mortuū offendit, quē ferūt ante obitū dixisse, præclare sibi cognita ac percepta fuisse, quæ tū ego tū Iaponii nostri ad ipsum de Christiana religione perscripseramus, seque è vita ea ipsa fide ac religione discedere. ac Meaci quid actū sit, fusiùs ad vos Vilela perscribet.

Novissima est omnium ecclesia Sacaiana non longè à Meaco: opulenta vrbs, emporiumque percelebre, suisque Venetorum more legibus vtens, inde ad me cū muneribus litteræ missæ sunt, quibus etiam atque etiam rogabar, vt eò legarem ad promulgandam Dei legem aliquem è nostris, quod mihi cū Sociorum paucitas non permetteret, nullusque mecum esset sacerdos, ad Gasparem scripsi, vt eò sese conferret, rei que Christianæ consuleret, quoad subsidiū nobis ex India mitteretur. quocirca te per Dominum obsecro, vt operariis saltem sex, aut minimum quatuor inopiæ nostræ subuenias: nam præter has octo iam institutas ecclesias, eiusmodi est in præsentia status rerum Iaponicarum, vt minimè dubitè, quin omnes huius regni atque insulæ partes (modò præcones non desint) Euangelium Christi peruagaturum sit.

Quod ad Christianorum mores vitamque pertinet, plura ex litteris Sociorum cognosces. Vnum illud dicam, me tot barbarorum & Christianorum terras emensum, gentē vidisse nunquam aut rectæ rationi, vbi eam cognouerint, æquè obtemperantem, aut ita pietati ac pœnitentiæ deditam, planè vt in Confessionis & Eucharistiæ mysteriis obediens, religiosi cœnobitæ potius, quàm tyrones ac neophy-

6. Amangutium.

7. Meaciū

Bonzius ;
primari⁹
fide Chrī
stidiscedis
è vita.

8. Sacaiū

Praconiū
Euange-
liū pau-
citas.

Iaponio-
rū laudes

*Excellentis
pietas &
in fide cō-
stantia.*

ti videatur esse. Iam quanta sit eorum in fide cōstantia, vel ex eo facile conjici potest, quod cum Firandentes Christiani, unius tantum susceptæ religionis causa, cum aliis afficerentur iniuriis, tum etiam in exilium pellerentur: multi re familiari neglecta Bungum commigrarunt, paupertatis incommodis Christi Domini caritati postpositis. pietatis verò illud sit argumentum; cum ære campano statis horis datur signum precandi, tanta est omnium in eo genere alacritas, non modò ut viri, femine, & pueri, sed parè infantes ipsi, qui nondum rationis compotes sunt, nisi genibus illico preces fundat. Sanè Christianus quidam mihi narravit, cum paucis hisce diebus puellam tenera admodum ætate ad vinum à propola coemendam misisset, dum vinum è cupa depromitur, puellam audito salutationis Angelicæ signo, relicta illico lagena genibus positis fixam steterisse, quoad orationem Dominicam & Angelicam salutationem quies recitasset: eamque rem barbaros qui aderant ita admiratos, ut dicerent nullum esse Deum cum Christianorum Deo comparandum, quorum pueri etiam ipsi bonos mores docerent. Iam verò quanti grana, quæ benedicta vocantur, faciant Christiani, præclare demonstrant, cum pauca quædam a nostris huc missa celebrioribus locis publicè posita assiduè precando percurrunt: & si quod est alicuius priuatum, semper de manu in manum traditur, nec quicquam donari gratius his hominibus potest. Proinde unà cū operariis mitte quæso ex iis etiam gravis aliquot, quoniam tanto in honore sunt, & noli dubitare, quin verumque beneficium melius hîc, quàm apud Malucos aut Braslicos collocetur. Quod reliquum est, faxit Deus, ut quantum subsidio egeamus, intelligas: tibi que ac nobis omnibus ad ipsum rite colendum vires impertiat. Vale. Bungo, 7. Idus Octobris, 1561.

ALOISIVS ALMEIDA SOCIETATI IESV.

ANNO superiore cum Ecclesiis Facatæ, Firadi, aliisque lustratis Būgum ægrotus ex itinere rediissem, ut primùm è morbo conualui, de tota peregrinatione mea feci vos per litteras certiores. quas quoniam vobis esse gratas intelligo, pergam ea scribere, quæ quidem in his locis